

Vlaams
Parlement

ingediend op **982** (2016-2017) – Nr. 1
17 november 2016 (2016-2017)

Verslag van de hoorzitting

namens de Commissie voor Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking,
Toerisme en Onroerend Erfgoed
uitgebracht door Cathy Coudyser en Steve Vandenberghe

over de evaluatie van het decreet
van 18 juli 2003 betreffende de verblijven
en verenigingen die een werking uitoefenen
in het kader van 'Toerisme voor Allen'

Samenstelling van de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking, Toerisme en Onroerend Erfgoed:

Voorzitter: Rik Daems.

Vaste leden:

Ingeborg De Meulemeester, Marc Hendrickx, Jan Van Esbroeck, Karl Vanlouwe, Karim Van Overmeire, Manuela Van Werde;

Sabine de Bethune, Vera Jans, Ward Kennes, Johan Verstreken;

Rik Daems, Herman De Croo;

Tine Soens, Güler Turan;

Wouter Vanbesien.

Plaatsvervangers:

Cathy Coudyser, Caroline Croo, Danielle Godderis-T'Jonck, Sofie Joosen, Ann Soete, Sabine Vermeulen;

Karin Brouwers, Griet Coppé, Joris Poschet, Valerie Taeldeman;

Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester;

Renaat Landuyt, Steve Vandenberghe;

Bart Caron.

Toegevoegde leden:

Stefaan Sintobin;

Christian Van Eyken.

INHOUD

I.	Inleidende uiteenzettingen	4
1.	Uiteenzetting van Michel Vandendriessche, gedelegeerd bestuurder Pasar vzw	4
2.	Uiteenzetting van Frederik Vercammen, coördinator CJT	6
3.	Uiteenzetting van Hannes Brouckaert, coördinator Vakantieparticipatie Bizon vzw	8
4.	Uiteenzetting van Seppe Vandeweerd, oprichter Hostel Uppelink.....	9
5.	Uiteenzetting van Axel Waelbers, sales director Pierre & Vacances – Center Parcs Groep België.....	9
6.	Uiteenzetting van Kurt Neyrinck, voorzitter Gent Hotels vzw.....	10
7.	Uiteenzetting van Carolien Patyn, Johnny Cypers en Nadis van Nooten, namens het Netwerk tegen Armoede	10
8.	Uiteenzetting van Kurt Penninck, diensthoofd Sociaal Huis Blankenberge	12
II.	Bespreking.....	14
1.	Vragen en opmerkingen van de leden	14
1.1.	Marnic De Meulemeester.....	14
1.2.	Vera Jans.....	14
1.3.	Steve Vandenberghe	15
1.4.	Cathy Coudyser	15
1.5.	Bart Caron	15
2.	Antwoorden van de sprekers	16
2.1.	Michel Vandendriessche	16
2.2.	Frederik Vercammen	17
2.3.	Hannes Brouckaert.....	18
2.4.	Seppe Vandeweerd	18
2.5.	Axel Waelbers	19
2.6.	Kurt Neyrinck	19
2.7.	Carolien Patyn, Johnny Cypers en Nadis van Nooten.....	19
	Gebruikte afkortingen	21

Bijlagen: zie [dossierpagina](http://www.vlaamsparlement.be) op www.vlaamsparlement.be

De Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking, Toerisme en Onroerend Erfgoed organiseerde op 25 oktober 2016 een hoorzitting over de evaluatie van het decreet van 18 juli 2003 betreffende de verblijven en verenigingen die een werking uitoefenen in het kader van 'Toerisme voor Allen'.

De powerpointpresentaties die door een aantal sprekers werden gebruikt zijn te vinden op de [dossierpagina](#) van dit stuk op www.vlaamsparlement.be.

I. Inleidende uiteenzettingen

1. Uiteenzetting van Michel Vandendriessche, gedelegeerd bestuurder Pasar vzw

Michel Vandendriessche, gedelegeerd bestuurder van Pasar vzw, legt bij het begin van zijn toelichting uit dat zijn vereniging sinds jaren actief is in het sociaal toerisme, maar ook fungeert als erkend managementondersteuningspunt voor een tiental vakantiecentra met zowat 650.000 overnachtingen, zonder er zelf een te exploiteren. De presentatie die zal worden gebracht is de visie binnen Pasar, tevens afgetoetst met enkele sociaal-culturele partners, met een aantal vakantiecentra voor volwassenen en met welzijnsorganisaties. Hij onderstreept dat hij niet spreekt als ex-voorzitter van de stuurgroep van het transitietraject, al onderschrijft hij wel de nieuwe definitie waar die stuurgroep toe kwam.

Vooraf

De evaluatie die Toerisme Vlaanderen in de commissie presenteerde, is een zeer goed basisdocument. Het concept en de definitie van het sociaal toerisme zoals die nu geactualiseerd is, passen binnen bredere concepten, waarbij hij in het bijzonder de Internationale Organisatie voor Sociaal Toerisme vernoemt. Die organisatie omschrijft het fundamenteel recht op vakantie als een factor die het maatschappelijk welzijn bevordert, zorgt voor groei en regionale ontwikkeling maar ook aandacht heeft voor waardig werk en voor de bezochte regio zelf.

Trends, omgevingsanalyse

Vervolgens toont de spreker een dia met een aantal trends, waarvan hij veronderstelt dat die bekend zijn, al vermeldt hij expliciet de vergrijzing, de nieuwe gezinsstructuren, het multiculturele en de stijging van de onlineverkoop.

Evolutie in Vlaanderen

Vlaanderen heeft op het terrein van het sociaal toerisme een sterke traditie met veel overnachtingen, wat echter ook de doelstelling wat heeft doen vervagen. Dat men vanaf de jaren 90 terecht de vraag stelde of de doelgroep nog steeds werd bereikt, betekent overigens niet dat er voordien geen goed werk zou zijn geleverd, onderstreept hij. Sociaal toerisme bereikte ondertussen een gemengd en breed publiek, waarbij dat laatste ook nodig was voor de nodige inkomsten.

Er is, met ondersteuning van de overheid, geïnvesteerd in een kwaliteitsvol aanbod. Pasar meent dat dit verder verzilverd moet worden door in te zetten op de toeleiding van specifieke doelgroepen die verhinderd zijn om te participeren aan vakantie. Het brede aanbod en het hoge aantal overnachtingen toont aan dat men jarenlang veel drempels heeft weggewerkt, die volgens de spreker opnieuw zouden opduiken als sociaal toerisme zou verdwijnen.

Persoonlijk is hij voorstander van een inkanteling in het Logiesdecreet. Exploitatievoorwaarden vastleggen in een decreet heeft immers op zich niets te maken met de essentie van de sociale doelstellingen. In de praktijk blijkt dat er op het terrein op dat vlak geen onderscheid wordt gemaakt tussen de commerciële en de niet commerciële sector.

Een nieuw decreet?

Het accent dat in de geactualiseerde definitie van het sociaal toerisme op drempels wordt gelegd is geen revolutie, want zij worden ook al genoemd in het bestaande decreet, dat ook wijst op de niet-consumptieve vakantietijd, die gericht is op welzijn. Minder belangrijk dan weer lijkt de focus van het bestaande decreet op een aanvaardbare prijszetting, die in functie van de doelgroepen wel tot stand zal komen. Nieuw in de definitie is dat voortaan de hele vakantieketen wordt bekeken. Het gaat om een netwerk van partners. De logiessector blijft wel een scharniergelement in de vakantieketen. Sociaal toerisme heeft veel ervaring opgedaan als mede-actor om drempels te overwinnen, soms zelfs heel specifiek gericht op doelgroepen. Ten slotte lijkt het een interessante uitdaging om vanuit de logiessector en met nieuwe partners in het netwerk de expertise op het vlak van drempels in te zetten en het effect daarvan nog te versterken.

De spreker adviseert om de drempels zelf niet vast te leggen in een nieuw decreet. De essentie wordt gevormd door de participatie aan vakantie. Het decreet moet niet zozeer de zorg omschrijven als wel de middelen om zorgbehoevenden toe te leiden naar vakantie, zoals aangepaste hotels enzovoort.

Verder bepleit hij om de taken van het Steunpunt Vakantieparticipatie breder te definiëren dan alleen de armoededrempel en om een onderscheid te maken tussen beleids- en operationele taken. Met het eerste doelt hij op kennisdeling. Voorts suggereert hij project- of impulssubsidies voor het wegwerken van drempels en om vernieuwing en experimenten mogelijk te maken, waarbij hij vakantie voor mensen met dementie als voorbeeld geeft. Omdat het moet blijven gaan om een meerwaarde voor toerisme, verdedigt hij dat Toerisme voor Allen binnen het Agentschap Toerisme Vlaanderen blijft.

Managementondersteuningspunten

Er blijft nood aan fora die de versnipperde sector bijeenbrengen en zichtbaar houden. Eén federatie acht hij niet nodig, wel een kenniscentrum. Hij suggereert ook operationele tussenniveaus, die misschien niet gevormd worden door de huidige MOP's maar ook thematisch of regionaal zouden kunnen werken. Voor andere aspecten verwijst hij naar de dia die hij hierbij projecteert. Voor de MOP's blijft ook essentieel dat vakantiebeleving een centraal element is en dat logies essentieel zijn als partner.

Aandachtspunten

Inclusie is een belangrijke doelstelling maar het is niet altijd mogelijk. Het snijpunt van Jeugd en Toerisme is blijvend interessant. Verder vermeldt hij nog groepstoerisme, incoming tourism en de blijvende rol van Toerisme Vlaanderen, met name om de voortrekkerspositie die Vlaanderen op dit vlak heeft, te bewaren.

Conclusies

De spreker besluit dat sociaal toerisme een eigen decreet nodig heeft, uitgaande van de vernieuwde definitie. Het huidige kader is te rigide. Hij herhaalt dat de exploitatievoorwaarden al in het Logiesdecreet zitten. Het steunpunt moet goed

gedefinieerd worden. De nieuwe managementondersteuningspunten – al is hij er voorstander van om die naam niet meer te gebruiken – ziet hij als fora die mogelijk maken dat de verschillende schakels goed op elkaar zijn ingespeeld.

Tot slot wijst hij er nog op dat de klassieke vakantiecentra reeds in 2012 een studiedag organiseerden over hun sector op basis van een HIVA-studie. De visienota waarin dat resulteerde, gaat veel verder dan het historische recht op vakantie. De spreker concludeert dat de sector zich daarmee bewust toont dat hij reeds een brede laag van de bevolking bereikt maar toch moet streven naar een efficiënt bereik van bepaalde doelgroepen. De sector is zeker niet behoudsgezind en heeft ook zo niet gereageerd op het transitietraject. Het gaat niet om wie je bent, maar om wat je doet.

2. Uiteenzetting van Frederik Vercammen, coördinator CJT

Frederik Vercammen, coördinator van het Centrum voor Jeugdtoerisme vzw, legt uit dat het CJT door de Vlaamse overheid wordt erkend en gesubsidieerd als steunpunt, dat ongeveer zeshonderd jeugdverblijfcentra en honderd kampeerterreinen ondersteunt. Hij is hier enigszins de spreekbuis van die uitbaters, maar probeert tegelijk het standpunt van De Ambrassade en de jeugdbewegingen te vertolken.

Nieuwe definitie van jeugdtoerisme

Jeugdtoerisme heeft de ambitie om meerdaagse verblijven door jeugdgroepen in de beste omstandigheden te laten plaatsvinden. De term jeugd is daarbij belangrijk, maar ook het feit dat het om een groepsverband gaat: daarin zit het verschil met bijvoorbeeld hostels. Het gaat uiteraard om het aanbieden van geschikte accommodatie. Elke groep moet daarin zijn gading kunnen vinden, zonder dat prijs, bereikbaarheid, capaciteit of periode een onoverkomelijke hindernis vormen. Daarnaast wordt er gezocht naar acties die de participatie binnen de jeugdgroepen verhogen, zodat zo veel mogelijk kinderen/jongeren kunnen genieten van het samen delen, eten, spelen, slapen, koken en op ontdekking gaan. Hiervoor is samenwerking nodig met de groepsverantwoordelijken en andere partners die de verblijven en verplaatsingen van jeugdgroepen faciliteren.

Is jeugdtoerisme sociaal?

Het CJT is ervan overtuigd dat jeugdtoerisme sociaal is. Naast zichtbare drempels zoals betaalbaarheid, toegankelijkheid en vertrouwdheid met de tradities, zijn er ook drempels die onzichtbaar worden gemaakt door structuren, koepels en overheden, maar opnieuw zouden opduiken als heel die ondersteuning wegvalt. De spreker noemt opnieuw de betaalbaarheid en de toegankelijkheid voor rolstoelen, naast aangepaste politiereglementen voor spelende kinderen.

Uitbatersbevraging

Een uitbatersbevraging in april 2016 over de bestaande regeling leert dat 87 percent tevreden is over de verplichte erkenning door Toerisme Vlaanderen. Als voordelen schuiven de uitbaters naar voren: het kwaliteitslabel, de mogelijkheid van subsidiëring en het bestaan van duidelijke en gelijke normen.

Decreet Toerisme voor Allen sinds 2003

Het decreet heeft de sector van het jeugdtoerisme ook zichtbaarder gemaakt dan in de periode voor 2003. Het zorgde voorts voor meer kwaliteit en voor een uitbreiding van het aanbod, onder meer dankzij de infrastructuursubsidies.

Verder wordt sindsdien decretaal gegarandeerd dat de doelgroep ook wordt bereikt en zijn er banden met andere regelgeving, zoals bijvoorbeeld de vrijstelling van onroerende voorheffing.

In de beginjaren van het decreet zijn door heel wat uitbaters grote inspanningen geleverd om te voldoen aan de normen. Zij verwachten dan ook dat die normen nu niet te veel veranderd worden. Wel vragen ze tegelijk dat de infrastructuur-subsidie op peil blijft. De daaraan bestede bedragen tussen 2004 en 2016 zijn aanzienlijk gedaald.

Jeugd en toerisme

De spreker verdedigt de band tussen jeugd en toerisme. Kinderen blijven de belangrijkste doelgroep in de jeugdverblijfcentra. Er zijn veel contacten met het jeugdwerk en dat is ook nodig. Jeugdtoerisme geeft kansen tot zelfontplooiing en sociaal bewustzijn. Daarnaast zorgt de factor toerisme voor 3 miljoen overnachtingen, 10 percent van het totale aantal toeristische overnachtingen. Er wordt goed samengewerkt met Toerisme Vlaanderen, inzonderheid via het Steunpunt Vakantieparticipatie en via de labeling, bijv. toegankelijkheid en de Groene Sleutel. De jeugdverblijven en de MOP's speelden een actieve rol in het transitietraject. Voor veel kinderen gaat het om de eerste en soms ook jarenlang de enige toeristische ervaring. Het gaat om duurzame verblijven in eigen land, betaalbaar en laagdrempelig. De band met Toerisme doorknippen brengt ook het gevaar mee dat jeugdtoerisme verengd wordt tot jeugdwerk, ook al is dat voor veel verblijven de belangrijkste doelgroep.

Alternatief?

Het CJT ondersteunt niet het concept om jeugdlokalen en jeugdverblijfcentra uit elkaar te halen. In de conceptnota van CD&V zitten heel wat goede elementen, maar met dat punt is het CJT het niet eens. Daarvoor zijn er diverse redenen, waarvan de belangrijkste is dat het voor jeugdgroepen vandaag gemakkelijk is om een kampplaats te zoeken op de centrale website, waarop alles aan dezelfde normen beantwoordt. Die duidelijkheid dreigt weg te vallen bij een verdere uitsplitsing.

Conclusies

De spreker concludeert dat het CJT de twee decreten wil behouden. Hij hoort uitbaters niet klagen dat dit te ingewikkeld zou zijn. Zij weten dat ze voor erkenning en infrastructuursubsidies bij Toerisme Vlaanderen moeten zijn en voor werkings- en personeelssubsidies bij de afdeling Jeugd. De planlasten zijn beperkt. Wat toerisme betreft, gaat de voorkeur dan ook naar een apart decreet boven een invoeging in het nieuwe decreet Sociaal Toerisme of in het Logiesdecreet.

Uitgangspunt van een nieuw decreet sociaal toerisme moet zijn dat het partners ondersteunt die drempels wegwerken en de vakantieparticipatie verhogen. Er moet een duidelijke band zijn met logies: jeugdverblijfcentra en andere. De subsidies voor de sociaal-toeristische verenigingen moeten er een plek in hebben, evenals de ondersteuning van samenwerkingsverbanden op tussenniveau (thematisch of regionaal) en een duidelijke taakomschrijving voor Toerisme Vlaanderen. Tot slot moet er verder gekeken worden naar raakvlakken met Onderwijs, Welzijn en Sport.

3. Uiteenzetting van Hannes Brouckaert, coördinator Vakantieparticipatie Bizon vzw

Wie zijn we?

Hannes Brouckaert, coördinator Vakantieparticipatie bij de vzw Bizon, legt uit dat Bizon een van de zestien decretaal erkende sociaal-toeristische verenigingen is. Zij behoren tot de 75 organisaties die via het Steunpunt Vakantieparticipatie vakanties aanbieden. Een aantal van die organisaties hebben een actieplan opgesteld die door 60 organisaties werd ondertekend. De zestien sociaal-toeristische verenigingen tellen 1200 vrijwilligers, die elk jaar aan 4500 deelnemers een vakantie aanbieden. Zij werken exclusief met kansarmen. Zij stellen de meest kwetsbare doelgroep in staat vakantie te nemen. De andere zijn inclusieve verenigingen uit het reguliere toerisme die plaatsen openstellen via het steunpunt.

De opstellers van het actieplan vinden dat de combinatie van beide types verenigingen behouden moet blijven. Sommige personen in de doelgroep kunnen immers enkel bereikt worden in exclusieve organisaties en kunnen niet doorstromen naar het reguliere toerisme. Bij alle organisaties zijn vrijwilligers de dragende kracht. Sommige sociaal-toeristische verenigingen hebben één personeelslid, andere geen. Zonder vrijwilligers zijn er geen verenigingen en dus ook geen deelnemers. Bizon bijvoorbeeld werkt met jongeren van 7 tot 21 jaar, die door het jaar in een residentiële voorziening verblijven, waarin ze door professionelen begeleid worden.

Waarom bestaan we?

Door materiële en immateriële drempels voelen personen in kansarmoede zich vaak verhinderd om deel te nemen aan toeristische activiteiten. Vaak gaat het niet om één struikelblok, maar om een combinatie van factoren.

De essentie is om drempels weg te nemen, door een aanpak op maat van de doelgroep. Die bestaat in sterke begeleiding (in het geval van Bizon 1 op 3) en brugfiguren en vertrouwenspersonen (uit verenigingen waarin armen het woord nemen, pleegzorgdiensten, thuisbegeleidingdiensten, OCMW's, CAW's enzovoort).

Wat willen we doen?

De eerste strategische doelstelling van het actieplan is vakantie binnen het bereik van elke Vlaming te brengen. Iedere vereniging doet dat voor haar specifieke doelgroep door drempels weg te werken. Dat lukt echter niet, ook bij Bizon is de vraag groter dan het aanbod en komen jongeren vaak terecht op een wachtlijst om op vakantie te kunnen gaan.

Een tweede doelstelling is kwaliteit en duurzaamheid bevorderen door nauwer samen te werken zonder echter eenheidsworst te serveren. Iedereen behoudt zijn specifieke aanpak. Wel streeft men naar een duidelijk overzicht van de vraag, de drempels en het aanbod om hiaten te detecteren. Sinds 2009 wordt er samengekomen op vrijwillige basis in een lerend netwerk, wat men nog wil versterken met het oog op professionalisering, meer naambekendheid en profilering.

Tot slot ondersteunen de sociaal-toeristische verenigingen het streven van de minister naar een efficiënte subsidieregeling, op basis van een inhoudelijk verhaal in de plaats van facturen voor verblijf, vervoer, transport en animatie. Die laatste middelen zijn onzeker leert de ervaring en daarom gaat de voorkeur naar

structurele middelen op basis van een beleidsnota en een voortgangsrapportering.

In het licht van dit alles wordt ook gevraagd naar een structurele ondersteuning van de verenigingen, wat mogelijk moet zijn in het kader van de herstructurering van de managementondersteuningspunten. Tot slot formuleert de spreker nog zijn bezorgdheid over het voornemen om het budget te behouden. Wat als het aantal verenigingen toeneemt? Hij hoopt dat de bestaande zestien verenigingen het dan niet met nog minder middelen zullen moeten stellen.

4. Uiteenzetting van Seppe Vandeweerdt, oprichter Hostel Uppelink

Seppe Vandeweerdt, oprichter van Hostel Uppelink, zal zijn toelichting kort houden. Hij kijkt vooral uit naar de vragen die eventueel zullen worden gesteld. Hij spreekt hier niet namens de hostels, maar enkel voor zijn eigen jeugdherberg, waarmee hij vier jaar geleden begonnen is in Gent. Er werd een erkenningsaanvraag ingediend, er werden subsidies aangevraagd voor de renovatiewerken, overleg gepleegd met de brandweer van Gent, met Onroerend Erfgoed Vlaanderen en dienst Monumentenzorg van Gent en er werd ook gepraat met de technische commissie Brandveiligheid voor de Toerisme voor Allenverblijven. Hostel Uppelink telt elf kamers met 72 bedden in het centrum van Gent en is een onafhankelijke jeugdherberg. De 23 traditionele jeugdherbergen zijn lid van Vlaamse Jeugdherbergen vzw, verbonden met de meer dan 4000 jeugdherbergen van Hostelling International. Sinds een tiental jaren zijn er daarnaast ongeveer evenveel onafhankelijke jeugdherbergen in Vlaanderen. Daarbij zitten kleine familiebedrijven maar ook buitenlandse ketens en lokale projectontwikkelaars.

Verder kan men zich afvragen of hostels in de stad wel subsidies in het kader van Toerisme voor Allen verdienen, omdat ze in de praktijk nagenoeg alleen jongeren te slapen leggen. Dit criterium is veel te vaag. In de stad krijgt men bijvoorbeeld veel jongeren over de vloer die er vrijgezellenfeesten organiseren. De spreker heeft bovendien de indruk dat er weinig of niet gecontroleerd wordt of de doelstellingen van het decreet worden nagestreefd.

Tot slot wijst hij er nog op dat, als voortaan de brandveiligheidsnormen uit het Logiesdecreet gelden, veel hostels voor grote verbouwingen staan. In het geval van Hostel Uppelink – een beschermd monument – zou dat 200.000 euro extra kosten nadat er vier jaar geleden al een verbouwing gebeurde. Vooral de kleine hostels zullen daaronder lijden, omdat zij profiteerden van de beperktere brandveiligheidsnormen. Hij pleit dan ook voor enige overgangsmaatregelen, of enige steun of begeleiding.

5. Uiteenzetting van Axel Waelbers, sales director Pierre & Vacances – Center Parcs Groep België

Axel Waelbers is sales director bij de Pierre & Vacances – Center Parcs Groep België. Die groep heeft zes parken in België die eigendom zijn van de beurgenoemde groep Pierre & Vacances, vier parken onder de naam van Sunparks en twee van Center Parcs. Hij beschrijft vervolgens de bestaande samenwerking met het Steunpunt Vakantieparticipatie, die voor de groep als voorwaarde heeft dat zij niet marktverstoring mag zijn. Mensen doen een aanvraag via hun contactpersoon in het steunpunt, die vervolgens door de groep wordt beoordeeld. Als er nog meer dan twintig bungalows beschikbaar zijn, dan wordt de reservatie in elk geval bevestigd, tegen een marktconforme prijs, die niet afwijkt van de reguliere prijs op alle boekingsfora. De beschikbaarheid wordt dan doorgegeven aan de contactpersoon. De aanvrager krijgt daarmee recht op alles wat van een vakantiepark mag worden verwacht. In dat verband pleit de spreker voor het behoud van de normen die het Logiesdecreet voor een vakantiepark bepaalt en

die zeker niet te verlagen. Center Parcs wil de erkende benaming vakantiepark onveranderd laten.

Een commercieel bedrijf als Center Parcs probeert mensen ook andere zaken te verkopen tijdens hun verblijf. Voor mensen met een klein budget lijken al die impulsen moeilijk, maar eigen onderzoek wijst uit dat dit niet het geval is. Ze gaan mee in de normale stroom van het dorp dat een vakantiepark in zekere zin is. Volgens de spreker ziet men het verschil niet tussen een notaris in de ene bungalow en iemand die via Vakantieparticipatie in de andere bungalow is gekomen. Die mensen worden op dezelfde manier ontvangen en dat wil men graag zo houden.

6. Uiteenzetting van Kurt Neyrinck, voorzitter Gent Hotels vzw

Volgens *Kurt Neyrinck*, voorzitter van de vzw Gent Hotels, is de Gentse omarming van Toerisme voor Allen te danken aan de directeur van het Steunpunt Vakantieparticipatie, de Gentse politiek en de dienst Toerisme. Dat er ook andere Gentse toeristische attracties meedoen en gunsttarieven hanteren, helpt, net als de vrijstelling van verblijfstaks voor de kamers die via Vakantieparticipatie worden geboekt, en het feit dat de hotels meegenomen worden in een campagne. Gentse hotelondernemers denken eigenlijk op lange termijn: het is niet omdat een gast vandaag in een moeilijke financiële positie zit, dat dit morgen ook het geval zal zijn. Iedereen heeft recht op vakantie, maar op vakantie en hotel gaan moet men leren en wel door het te doen.

Het komt erop aan de juiste afstemming te vinden, in dit geval tussen het Steunpunt Vakantieparticipatie en de hoteliers. Het opstellen van een lijst van goede praktijken opstellen, kan daarbij een hulp zijn. Ook de Gentse hoteliers proberen iedere gast goed te ontvangen. Zij vragen daarvoor geen subsidies maar wel een bewustmaking. Ondanks alle goede bedoelingen wordt een bepaald doelpubliek nog altijd niet bereikt, door schroom of onwetendheid. Hij roept iedereen op om ook naar de tarieven van het hotel zelf te kijken, in de plaats van meteen naar bijvoorbeeld Booking.com te surfen, waaraan de hotels een commissie van minstens 15 percent moeten betalen.

7. Uiteenzetting van Carolien Patyn, Johnny Cypers en Nadis van Nooten, namens het Netwerk tegen Armoede

Carolien Patyn, stafmedewerker Armoedebelid bij het Netwerk tegen Armoede, licht de armoedetoets toe, waarmee de impact wordt ingeschat van nieuwe regelgeving op mensen in armoede. Dergelijke toetsen worden uitgevoerd met de administratie, het kabinet en het eigen netwerk van verenigingen. In dit geval werd in april begonnen met de opmaak van een planning samen met de administratie. In de zomer bezocht zij een aantal verenigingen die bezig zijn met vakantieparticipatie. De input van een vrij ruime bevraging werd in een nota gegoten, die aan de commissieleden werd bezorgd en met het kabinet besproken. Doel van een armoedetoets is het gesprek gaande te houden en uit te maken of er iets gebeurt met wat het netwerk aandraagt.

Zes punten kwamen sterk naar voren en zullen hier kort worden toegelicht.

Verblijven en accommodaties

Johnny Cypers vertelt dat De Brug in Hasselt elk jaar honderden vakanties organiseert. Daarbij moet er sterk rekening worden gehouden met keuzes en de omgang met externe impulsen. Mensen in armoede kunnen vaak niet kiezen en er moet voor hen een omgeving worden gezocht met weinig van die impulsen. Dat komt in de praktijk neer op een zoektocht naar betaalbare kamers, waar

eenoudergezinnen met vaak meerdere kinderen kunnen verblijven zonder de hele tijd neen te moeten zeggen. Het kan ook gaan om mensen die ouder of minder mobiel zijn, of die uit begeleide systemen komen en proberen op eigen benen te staan, terwijl hun mogelijkheden financieel of geestelijk beperkt zijn. Het is in functie daarvan dat accommodaties moeten worden gezocht.

Carolien Patyn merkt daarbij op dat de goedkoopste verblijven vaak slaapzalen of stapelbedden inhouden, terwijl het net gaat om gezinnen die rust en privacy nodig hebben vanwege gezondheidsproblemen of moeilijke kinderen. De zoektocht is dus allesbehalve evident.

Nadis van Nooten geeft het voorbeeld van haar gezin, met een zoon van 24 met achterstand in de verstandelijke ontwikkeling, een andere zoon die autistisch is en een dochter die doof wordt. Met hen kan zij niet naar een slaapzaal en daarom blijft ze thuis. Aangepaste verblijven bestaan wel, maar zijn voor haar spijtig genoeg te duur.

Carolien Patyn legt uit dat het Netwerk tegen Armoede daarom vraagt om goedkope accommodatie in de comfortabele categorie.

Vervoer en mobiliteit

Johnny Cypers legt uit dat het openbaar vervoer niet evident is voor minder mobiele mensen met een reiskoffer, die zelf extra zorg nodig hebben. De Brug probeert goedkope treintickets te verzamelen en stopt alle bagage in een busje, zodat de mensen zich daar niet om moeten bekommeren. De vakantie begint al in het station en niet pas in het verblijf. Daarom worden zoveel mogelijk besommeringen weggenomen.

Carolien Patyn vult aan dat mensen door hun statuut of een lokale regeling soms wel gratis met de bus kunnen maar niet met de trein. Dus gaan ze met vijf kinderen van bijvoorbeeld Dendermonde naar zee met de bus.

Nadis van Nooten bevestigt dat. Twee van haar kinderen hebben een gratis Buzzy-pas vanwege hun handicap maar zichzelf niet, terwijl ze niet alleen kunnen reizen en zichzelf geen geld heeft voor een busabonnement.

Carolien Patyn vult aan dat gezinnen dan ook vaak kiezen voor kampen die ook het vervoer regelen.

De missing link in de vakantieketen

Het derde aanbevelingspunt is de ontbrekende schakel in de vakantieketen, namelijk de vakantiewens. Gezinnen in armoede hebben geen vakantiewens, ze hebben schulden, deurwaarders en afbetalingen om aan te denken.

Nadis Van Nooten is één keer met haar kinderen op vakantie kunnen gaan, maar alleen door na een zware huisbrand geen nieuwe meubels te kopen.

Carolien Patyn vat samen dat de gedachte aan vakantie vaak pas opduikt als een gezin een verhaal daarover hoort van een ander gezin in een soortgelijke situatie. Intermediaire organisaties die voor dergelijke ontmoetingen zorgen, kunnen de ontbrekende schakel vormen.

Johnny Cypers is blij dat organisaties als De Brug door de overheid gesubsidieerd worden om mensen te verzamelen. Het gaat dikwijls om mensen met een heel beperkt budget, die elders vaak niet welkom zijn. Het klopt dat ze de mooie vakantie-ervaringen die ze dankzij De Brug opdeden en dat ze die overbrengen

aan anderen in vergelijkbare situaties. Hij vermeldt in dit verband ook de afspraken en de spaarsystemen die worden aangegaan en opgezet om een en ander mogelijk te maken.

Carolien Patyn vult aan dat de mensen ook worden geholpen met het opstellen van een meeneemlijst, het regelen van de zorg voor achterblijvende huisdieren en dergelijke.

Nood aan georganiseerd vakantie-aanbod voor kwetsbare gezinnen

Verder bevestigt zij dat iedereen lovend is over de sociaal-toeristische organisaties. Voor veel mensen bieden zij de enige mogelijkheid voor vakantie. Zij houdt dan ook een warm pleidooi voor een blijvende ondersteuning van het georganiseerde vakantieaanbod voor heel kwetsbare gezinnen. De al genoemde wachtlijsten zijn helaas reëel.

Bewaak de focus op mensen in armoede

Vervolgens formuleert de spreekster de vrees dat armoede zou verloren gaan in Toerisme voor Allen. Een specifieke focus blijft nodig.

Sensibilisering en kennisopbouw door langdurige samenwerking

Tot slot pleit zij voor een langdurige samenwerking met het oog op kennisopbouw.

Johnny Cypers bevestigt dat De Brug Hasselt via het Steunpunt Vakantieparticipatie een aantal partners ontdekte, wat een verrijking voor iedereen was. Hij mocht vaststellen dat de voortdurende samenwerking met bepaalde uitbaters bij hen tot een groeiend engagement leidde. Het is heel belangrijk dat de aanbieders de doelgroep begrijpen en er zich bewust van zijn en blijven dat die enigszins anders is dan Jan Modaal.

Carolien Patyn vat samen dat de intentie om een accommodatie open te stellen op zich niet volstaat. De uitbaters moeten ook expertise opbouwen over de levensstijl van de doelgroep. De kennis over die permanente zorgbehoefte komt niet vanzelf.

8. Uiteenzetting van Kurt Penninck, diensthoofd Sociaal Huis Blankenberge

Voor *Kurt Penninck*, diensthoofd van het Sociaal Huis Blankenberge, is het leven de moeite waard als men het als een uitdaging bekijkt. Menselijke waarde, humor, hoop en bovenal liefde overwinnen alles, zoals verbeeld in de film *La vita è bella*. Tot nu toe hoorde hij helaas vooral spreken over drempels en beperkingen en maar weinig over uitdagingen, terwijl het maken van daguitstappen en vakanties net het overwinnen van drempels en uitdaging inhoudt.

Rap op Stap

Op grond van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens heeft iedereen recht op vrije tijd en vakantie, maar in de praktijk hebben velen dat recht nog niet verworven. In Blankenberge werd daarom Rap op Stap opgericht, een laagdrempelig vrijetijds- en vakantiebemiddelingsloket, dat de bestaande mogelijkheden in kaart brengt en werkt aan de verbetering van de toegankelijkheid in al haar vormen: bereikbaar, bruikbaar, begrijpelijk, betaalbaar en beschikbaar.

Mogelijkheden

Als mogelijkheden noemt hij de uitstraling van het Rap op Stap-label, de begeleiding van de ambassadeur Rap op Stap, de expertise en ondersteuning van het Steunpunt Vakantieparticipatie en zijn aanbod van kortingen. Het resultaat wordt gevormd door meerdere boekingen per week, voornamelijk daguitstappen voor minder begoede mensen, naast vakanties met premies van het Sociaal Huis zelf. Een aantal randvoorwaarden hebben bijgedragen aan het succes: de inbedding in de bestaande dienstverlening, met een Sociaal Huis als huis van vertrouwen voor 1700 gezinnen, het statuut verhoogde tegemoetkoming zonder bijkomende screening en gemotiveerde medewerkers.

Aandachtspunten

Aandachtspunten blijven: de afhankelijkheid van derden voor de uitoefening van een recht, het ontbreken van een op toptaken ingerichte interactieve tool, het vrij tijdrovende karakter van de boeking en het ontbreken van financiële incentives.

Conclusies

De spreker besluit dat Rap op Stap een succesverhaal is. Het aantal boekingen neemt toe door mond-tot-mondreclame en betere doorverwijzing. Toch is de groei nog steeds te beperkt. Er blijven drempels bij de gebruiker zelf en in de vakantieketen, maar tegelijk blijven de hefboomen, met name de capaciteiten van mensen, onderbelicht. Het is goed om in te zoomen op drempels, maar als men alleen daarvoor aandacht blijft hebben, wordt er geen vooruitgang geboekt. Er moet ook worden ingezoomd op mogelijkheden die mensen hebben.

Dat mensen hun eigen leven regisseren in plaats van een beroep te moeten doen op derden voor de uitoefening van hun rechten, vereist de ontwikkeling van instrumenten, met name in de boeking van vakantie in het kader van sociaal toerisme. Hij geeft apps als voorbeeld van die transitie. Daarnaast blijft samenwerking uiteraard een zeer belangrijk punt. Toerisme voor allen? Ja, maar ook allen voor toerisme: iedereen verdient vakantie, maar iedereen moet daar ook aan meewerken.

Mogelijke pistes

Tot slot wijst de spreker nog enkele mogelijke denksporen aan: het voeren van zichtbare promotie- en sensibiliseringscampagnes om doelgroepen te prikkelen, de toerismekloof zoveel mogelijk te dichten en nieuwkomers te betrekken; het aanbieden aan mensen die recht hebben op een verhoogde verzekeringstegemoetkoming van elektronische vakantiecheques als betaalmiddel in de volledige keten, naar analogie met de maaltijdcheques van werknemers; het ontwikkelen van een interactief boekingsinstrument vergelijkbaar met Booking.com; de organisatie van een jaarlijks Visit Flanders Event met een plaats voor sociaal toerisme; een nauwere samenwerking met het lokale beleidsniveau, dat nog te weinig overtuigd is van het belang van sociaal toerisme. In dat verband suggereert hij om het Steunpunt Vakantieparticipatie een podium te geven op de tweejaarlijkse Trefdag van de VVSG.

II. Bespreking

1. Vragen en opmerkingen van de leden

1.1. Marnic De Meulemeester

Marnic De Meulemeester vraagt hoe er een brug kan worden gelegd tussen de reguliere, commerciële logiesector en het Toerisme voor Allen, mede om de stigmatisering van dat laatste tegen te gaan. Hoe groot is het huidige tekort in het aanbod aan zorgvakanties van het Steunpunt Vakantieparticipatie? Klopt het dat er nog meer diversiteit en spreiding nodig is?

Daarop informeert hij naar de verschillen in fiscale behandeling tussen de reguliere en de Toerisme voor Allen-verblijven op de verschillende bestuursniveaus. Welke harmonisering is er wenselijk volgens de sprekers? Werden er al gecoördineerde acties opgezet door de ondernemers in de sector sociaal toerisme om buitenlandse gasten aan te trekken? Hoe kan de bezettingsgraad van jeugdverblijfcentra tijdens de week verbeterd worden? Is de sector bereid concrete acties te ondernemen of vindt men dergelijke acties onnodig?

Wil het CJT dat de band tussen het jeugdtoerisme en Toerisme voor Allen behouden blijft of kunnen het ondersteunings- en infrastructuurbeleid uit het Toerisme voor Allen beleid gehaald worden? Hoe kan er het best tot een duidelijker wetgeving worden gekomen volgens het CJT?

Wat is de toegevoegde waarde van het bestaan van tien verschillende managementondersteuningspunten die elk een eigen doelgroep bedienen, maar met hetzelfde doel? Zou het niet beter zijn met een enkele MOP-structuur te werken, waarbinnen jeugd- en volwassenentoerisme opgesplitst worden, die een 360 gradenbenadering hanteert en kennis en informatie centraliseert? Zou dat niet zorgen voor kennisdeling, duidelijkheid en stroomlijning, naast de vermindering van de overheadkosten?

Is er een betere manier van subsidiëren nodig in het sociaal toerisme? Ervaren de sociaal-toeristische verenigingen een te hoge administratieve last?

1.2. Vera Jans

Vera Jans wil weten of de reguliere sector zich de afgelopen jaren meer heeft opengesteld voor doelgroepen. Neemt het aantal inclusieve ondernemingen toe? Hopelijk wel, want het is echt nodig om van dat stigma af te raken.

Bij de uiteenzetting van Seppe Vandeweerdts vond zij het opmerkelijk dat de MOP's blijkbaar onbekend zijn buiten het eigen netwerk. Zij onthield ook de suggestie om goed te bekijken welke gasten van de hostels men feitelijk subsidieert.

Het goede werk van het Steunpunt Vakantieparticipatie wordt algemeen erkend. Verhelderend was ook het inzicht dat hier via de vertegenwoordigers van het Netwerk tegen Armoede werd geboden dat het niet eindigt bij openstelling en dat echte begeleiding nodig blijft. Zij vindt dat sociaal toerisme breed en open moet worden gehouden, maar dat er ook een zeer specifieke aanpak nodig is van mensen die met meerdere drempels worden geconfronteerd. Welke suggesties hebben de sprekers daaromtrent nog?

1.3. Steve Vandenberghe

Steve Vandenberghe is blij dat de invoering van de maximumfactuur basisscholen heeft doen afstappen van duurdere skireizen en dat er in de plaats daarvan wordt gekozen voor democratische bos- en zeeklassen, waarbij kinderen uit gezinnen in moeilijke financiële situaties gesteund worden om mee te kunnen. Hij pleit er wel voor om de administratieve rompslomp te verminderen. Hoe ziet een organisatie als Bizon structurele ondersteuning concreet?

Hoe kan de subsidiërende overheid controleren of hostels in de grote steden wel aan sociaal toerisme doen, zonder dat een streng toezicht meebrengt dat er niemand meer komt? Verder is hij het ermee eens dat de gemeentebesturen, die nu al meer dan vroeger inzetten op armoedebeleid en planning op dat vlak, in de toekomst een nog grotere rol moeten gaan spelen in het aanbieden van vakantie. Hoe kunnen zij nauwer betrokken worden? Hoe kunnen mensen in armoede worden bereikt die te geïsoleerd zijn om gebruik te maken van de, nochtans talrijke, bestaande kanalen?

1.4. Cathy Coudyser

Cathy Coudyser hoorde de verschillende sprekers bevestigen dat Toerisme voor Allen een decretale basis nodig heeft, waarbij de logiesinfrastructuur een belangrijk aspect is doch zeker niet het enige. Mensen over meerdere en uiteenlopende drempels heen helpen vereist een aanpak op maat van persoon, gezin of groep. Men moet daarbij oog hebben voor de hele keten, vanaf de zin om op vakantie te gaan, over het zoeken van het juiste aanbod, de eigenlijke boeking, het vervoer tot de tijdsbesteding ter plaatse. De sector realiseert veel goed werk, maar er is nog meer samenwerking nodig tussen vrijwilligers en professionals maar ook tussen beleidsdomeinen. Hoe kan de overheid nog meer ondersteuning bieden om die netwerking te bevorderen?

Hoe moeten volgens de sprekers de volgens hen nodige professionalisering en kennisdeling gestimuleerd worden? Hoe zien zij een heroriëntering van de managementondersteuningspunten concreet? Hoe staat de sector tegenover een efficiëntere subsidieregeling op grond van beleidsplannen en voortgangsrapportages?

Moet het Steunpunt Vakantieparticipatie, dat inderdaad zeer goed werk levert, nog andere, bijkomende taken vervullen dan de genoemde ontwikkeling van apps?

Het aanbod is blijkbaar voldoende, maar er schort nog wat aan de toeleiding naar de juiste infrastructuur. Welke rol kan de overheid daarin opnemen? Welke overheid moet er voor betere promotie voor de verschillende logiesvormen zorgen? Hoe kunnen er kansen worden geboden aan de moeilijkste groep, die ook recht heeft op vakantie?

De dagrecreatie is hier niet aan bod geweest, maar recht op vakantie kan ook worden uitgeoefend via een daguitstap. Hoe kunnen de spelers op de markt van dagrecreatie zonder overnachting betrokken worden bij het verhaal van Toerisme voor Allen?

1.5. Bart Caron

Bart Caron waardeert de sector en zijn inspanningen en resultaten, ook al zal het werk nooit helemaal af zijn. Er zal blijvend moeten op ingezet worden, zo efficiënt mogelijk en met een zo groot mogelijk bereik. Hij pleit ervoor om van de modernisering van de regelgeving gebruik te maken om Toerisme voor Allen nog

meer vleugels te geven. Moeten er opnieuw meer financiële middelen naar infrastructurele subsidiëring gaan of zijn de problemen op dat vlak opgelost, zoals bij de jeugdherbergen? Zijn de MOP's bereid zich grondig te reorganiseren in andere dan uit de verzuiling voortkomende structuren, die thans te klein zijn om alle aspecten te kunnen bestrijken? Moet er voor één decreet worden gegaan voor toerisme en jeugd samen, of moeten er aparte decreten komen?

Daarop spreekt ook hij zijn waardering uit voor wat het Steunpunt Vakantieparticipatie, met weinig middelen en zonder te stigmatiseren, realiseerde voor personen in armoede. Het is een voorbeeld voor veel andere sectoren zoals de culturele. Maar moet er toch niet een tandje worden bijgestoken door meer middelen te investeren in de organisatie van de toeleiding, met name door de versterking van het netwerk van actoren, met het oog op zowel een nog grotere participatie als op een empowerment van de doelgroep?

2. Antwoorden van de sprekers

2.1. Michel Vandendriessche

Michel Vandendriessche bevestigt het belang van de samenwerking met commerciële partners, al herhaalt hij meteen dat ze niet allemaal vanzelf daartoe geneigd zijn noch allemaal evenveel kennis hebben over de omgang met doelgroepen, naast het cruciale aspect van de prijs. Toch staat hij achter de uitnodiging om de brug te slaan, wat overigens niet betekent dat de sociaal-toeristische centra op zich stigmatiserend zijn.

De precieze behoefte op het vlak van zorg kan hij niet geven maar zeker is wel dat die toeneemt, mede omdat meer mensen individueel op vakantie willen. Of de vraag te hoog is, zou door het Steunpunt Vakantieparticipatie kunnen worden gemeten.

Voor de verschillen inzake fiscale behandeling verwijst hij naar een studie van Kessels & Smit met Toerisme Vlaanderen, die aantoont dat er op de meeste vlakken geen onderscheid is. Vzw's als Pasar betalen overigens btw, rechtspersonenbelasting, gemeente- en toeristische taksen. Sommige vzw's zijn zelfs onderworpen aan de vennootschapsbelasting en ze hebben allemaal een witte kassa.

Vervolgens relativeert hij de onbekendheid van de MOP's: in de volwassenensector staan 8000 van de 10.000 bedden bij een initiatief dat is aangesloten bij een MOP. Hij bevestigt wel zijn eerdere pleidooi voor vernieuwing en dat men niet vasthoudt aan een verzuilde politiek, en herinnert daarbij aan zijn suggestie om na te denken over een thematische of zelfs regionale indeling. Subsidies aan logiesuitbaters voor zaken als personeelstraining en managementbegeleiding in de omgang met doelgroepen en vrijwilligers lijken hem niet altijd slecht besteed, maar met een hertekening van het veld op zich heeft hij geen probleem.

Bos- en zeeklassen moeten worden gekoesterd als een belangrijke vorm van opstap voor veel kinderen en jongeren naar een vakantiebeleving. Hij beseft dat de maximumfactuur een bedoeling had, maar vraagt er aandacht voor dat ze weegt op de exploitant doordat de verblijven korter en meer zelfvoorzienend worden: men brengt bijvoorbeeld eigen eten en drinken mee.

Ook hij wil streven naar zoveel mogelijk inclusie maar die is niet steeds mogelijk. Wat de beperkt geworden infrastructuursubsidies betreft, herhaalt hij zijn pleidooi om thema- en doelgroepgebonden ondersteuning te overwegen. Dit hangt samen met de toekomstige taken van het steunpunt, dat inderdaad fantastisch werk levert, al moet men zich er wel van bewust zijn dat de

logiesector zelf de kosten draagt van de lagere tarieven. Tot slot treedt hij het belang van de dagrecreatie bij. Vakantie en dagrecreatie zijn inderdaad geen aparte zaken. Zelfs voor dagrecreatie is er voor veel mensen een probleem om daaraan deel te nemen.

2.2. Frederik Vercammen

Frederik Vercammen herhaalt dat de uitbaters van jeugdverblijven de wetgeving niet als een probleem ervaren. Zij begrijpen het onderscheid tussen toerisme (voor de erkenning en infrastructuursubsidies) en jeugd (voor werking en personeel). De spreker bevestigt nogmaals dat men op beide beleidsdomeinen actief wil blijven.

De lage bezettingsgraad in een aantal jeugdverblijven is vaak net een bewijs dat de doelgroep volledig bereikt wordt. De jeugdverblijven van type A hebben geen bedden en vaak geen douches, en bereiken dan ook voornamelijk jeugdbewegingen tijdens de vakantie en weekends buiten de examenperiodes, waardoor uiteindelijk slechts 120 dagen in aanmerking komen. Verblijven van type C, met al dan niet pension, mikken meer op scholen, waarvoor evenzeer piekperiodes gelden. Het is geen evidente uitdaging om die piekperiodes wat te spreiden, omdat de meeste groepen vasthouden aan hun traditionele datum.

Uitbaters bevestigen dat zij sinds de maximumfactuur wel ongeveer hetzelfde aantal scholen bereiken maar dat de frequentie soms afneemt, bijvoorbeeld slechts tweejaarlijks, evenals de verblijfsduur, en dat er inderdaad wordt bekibbeld op het aantal maaltijden. Kortom, er wordt bespaard. Of er minder geschied wordt en meer in Vlaanderen verbleven, weet men eigenlijk niet goed. Het Departement Onderwijs en Vorming heeft daar blijkbaar geen cijfers over. De spreker wijst erop dat een achteruitgang bij een bepaalde uitbater ook kan te maken hebben met het groeiende aanbod.

Dat het infrastructuurbudget drie keer hoger was in 2004, wordt mee verklaard door de toen noodzakelijke inhaalbeweging op het vlak van nieuwbouw en kwaliteitsverbetering van de uitrusting. Het huidige bedrag van 1,3 miljoen euro is wel wat nipt. Dat zorgt ervoor dat een aantal projecten niet meer gesubsidieerd raakt omdat er geen geld is voor afbraak en nieuwbouw, hoewel dat op termijn goedkoper zou zijn dan tijdelijke renovatie. Het is dit jammer dat dit soms leidt tot het stopzetten van verblijven die perfect hun doelgroep bereiken. Aan de andere kant moet ook worden gewaarschuwd voor de creatie van een overaanbod. De spreker pleit voor de gerichte inzet van subsidies en voor het betrekken van de jeugdsector bij de vastlegging van prioriteiten.

Het CJT neemt nu al de rol op van ondersteuningspunt voor de hele sector van de jeugdverblijven op zich, maar daarnaast zijn tussenniveaus – een rol die nu wordt opgenomen door de MOP's – belangrijk, aangezien intensere vormen van begeleiding niet kunnen worden gerealiseerd voor 600 verblijven tegelijk. Als voorbeeld geeft hij de ontwikkeling van een gemeenschappelijk boekingssysteem. Hij erkent wel dat men thans via de MOP's slechts een minderheid van de jeugdverblijven bereikt. Dat zou ruimer moeten, eigenlijk zou elk jeugdverblijf dat op dit vlak ondersteuning wenst op een tussenniveau, moeten worden geholpen.

Wat tot slot de fiscale behandeling betreft: ongeveer twee derde van de jeugdverblijven is een vzw, naast particulieren en feitelijke verenigingen. Een betere afstemming op fiscaal vlak is zeker wenselijk. Het is jammer dat goedkoop verhurende jeugdverblijven soms – gelukkig niet vaak – toeristentaks moeten betalen.

2.3. Hannes Brouckaert

Hannes Brouckaert herhaalt dat hij voorstander is van een vereenvoudiging van de subsidieregeling, om het inhoudelijke aspect te versterken en het administratieve verhaal te verkleinen. Dat zou organisaties ertoe in staat stellen op langere termijn een plan op te maken en een grotere bestaanszekerheid te verwerven.

Voor gegevens over de evolutie van de instroom in inclusieve verenigingen, verwijst hij naar het Steunpunt Vakantieparticipatie. Zelf vermoedt hij alvast dat die instroom groeit, gezien de bijkomende inspanningen die geleverd worden door de reguliere vakantieorganisaties om ook hun aanbod open te stellen. De spreker onderstreept daarbij het belang van een divers aanbod, waarin organisaties die zich specifiek op de doelgroep richten, zijnde de sociaal-toeristische verenigingen, nodig blijven.

Als taken voor de MOP's vermeldt hij vooreerst de ondersteuning van het beleidsproces (beleidsplan en opvolging) van met name verenigingen die met vrijwilligers werken. Verder noemt hij de facilitering van samenwerking tussen verschillende sociaal-toeristische verenigingen of andere, die steun kunnen bieden op het vlak van vervoer, naast de profilering van de signaalfunctie over verschillende beleidsdomeinen en de ondersteuning van private fondsenwerving door onder meer een gemeenschappelijk logo. Hij bevestigt nogmaals dat de huidige middelen niet volstaan om in te gaan op de veel grotere vraag, met wachlijsten tot gevolg.

Omdat investeren in toeleiding inderdaad belangrijk is, zetten de sociaal-toeristische verenigingen in op – steeds nieuwe – brugfiguren, waarbij hij Rap op Stap, Welzijnszorg en het Netwerk tegen Armoede vermeldt. Ook het in kaart brengen van het netwerk en de versterking van de samenwerking verdienen ondersteuning.

2.4. Seppe Vandeweerd

Seppe Vandeweerd zit met zijn hostel in de ietwat schizofrene situatie van een commercieel bedrijf dat onder Toerisme voor Allen valt. Infrastructuursubsidies zouden welomlijnde doelgroepen ten goede moeten komen, zoals bijvoorbeeld mensen in armoede of mensen met een mentale of fysieke beperking. Mindertigjarigen daarentegen vormen een veel te vage doelgroep. 50 percent mindertigjarigen bereiken volstaat om subsidies te kunnen krijgen. In de praktijk zijn veel hostels in de steden gevuld met 'jongeren' waarvan men zich kan afvragen of ze gesubsidieerd moeten worden.

Men is afhankelijk van de goede wil van de ondernemer. Hijzelf kan als sociaal ondernemer voor zichzelf de subsidies verantwoorden die hij ontving. Zijn hostel ontvangt dit jaar in Gent zelfs het meeste mensen via het Steunpunt Vakantieparticipatie, al hoeft hij daar zoals al gezegd geen rekenschap over af te leggen. Zoals al aangegeven, volstaat het om 50 percent mindertigjarigen te bereiken.

Hotels in de steden hebben geen ongelijk als ze dat een scheefgetrokken situatie vinden, want de stedelijke hostels verkopen evengoed bedden via commerciële boekingsites. Maar als een hostel geen subsidies aanvraagt, bezorgt het zichzelf een concurrentienadeel tegenover de hostels die dat wel doen. Hij pleit er dan ook voor dat het geld gaat naar wie het nodig heeft en dat eventuele infrastructuursubsidies in de steden veel beter gecontroleerd zouden worden. Aangezien dat laatste moeilijk is, zou men met vakantiecheques kunnen werken, waarmee meteen ook de commerciële sector kan worden betrokken. Het voordeel van de werking van het Steunpunt Vakantieparticipatie is dat zij de mensen ook

screenen. De uitbaters blijven echter vrij om al dan niet op een vraag van het Steunpunt in te gaan.

2.5. Axel Waelbers

Axel Waelbers denkt dat een van de taken van het Steunpunt Vakantieparticipatie kan zijn om te bewaken dat de aanpak niet te commercieel wordt. Voor Center Parcs bedraagt het aantal boekingen dat via het steunpunt geregeld wordt, minder dan 1 percent van het totale aantal per jaar. Hij bevestigt voorts dat de bedrijven zelf de financiële kosten van de korting dragen. Dat moet volgens hem ook een bewuste keuze blijven en mag niet geneutraliseerd worden door een subsidie. Tot slot deelt hij nog mee dat de huizen die zijn bedrijf hiervoor ter beschikking stelt, niet specifiek zijn afgestemd op de doelgroep maar in duaal gebruik blijven.

2.6. Kurt Neyrinck

Kurt Neyrinck gelooft sterk in het creëren van goodwill bij alle partijen. Volgens hem zijn vele hoteliers bereid om mee te doen, maar zijn ze op dit moment onvoldoende geïnformeerd. Hij roept de lokale politici op tot een coherent toeristisch beleid, met thema's als brandveiligheid, stadstaks en de behandeling van Airbnb. Hij vraagt ook dat het steunpunt tevreden gebruikers ertoe zou aanzetten om getuigenissen achter te laten op het internet. De hotels zullen daarvoor dankbaar zijn en nog meer geneigd om samen te werken met het Steunpunt Vakantieparticipatie.

2.7. Carolien Patyn, Johnny Cypers en Nadis van Nooten

Ook *Carolien Patyn* denkt dat gemeentebesturen een heel grote rol kunnen vervullen. Zij kunnen mensen sensibiliseren over het recht op vakantie, de aanbieders minder belasten, de vervoerskwestie proberen op te lossen en een laagdrempelige ontmoetingsplaats creëren voor mensen in armoede. Zij wijst erop dat gezinnen in armoede zich solidair opstellen en vaak meer van elkaar aannemen dan van een dienst.

Johnny Cypers bevestigt dat een ontmoetingsplaats belangrijk is. In Hasselt vult men dat aan met een gezamenlijke website van verschillende eerstelijnsverenigingen, waarvan vakantie een erg belangrijk aspect is. Het aanbod is er samengebracht zodat de kandidaten niet naar elke vereniging apart moeten stappen. Hij vermeldt nog dat voor mensen die alleen op stap willen, vaak gebruik wordt gemaakt van de dagrecreatie- en uitstappengids van het Steunpunt Vakantieparticipatie. Daarnaast kunnen de mensen altijd terugvallen op de groep, die hun uitvalsbasis vormt en hun dagen structureert. Ter bevordering van de groepsdynamiek krijgen ze elke dag een taak.

Nadis van Nooten wijst erop dat een kansarm gezin niets heeft aan een app als de internetverbinding wordt afgesloten. Een elektronische vakantiecheque is op zich een geweldig idee, maar zal door kansarmen wel worden gebruikt om de rekeningen te betalen.

Johan Verstreken belooft dat alle reacties zullen worden meegenomen bij de verdere besprekingen.

Rik DAEMS,
voorzitter

Cathy COUDYSER
Steve VANDENBERGHE,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

btw	belasting over de toegevoegde waarde
CAW	centrum algemeen welzijnswerk
CJT	Centrum voor Jeugdtoerisme
HIVA	Hoger Instituut voor de Arbeid (van de KU Leuven)
MOP	managementondersteuningspunt
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
VJH	Vlaamse Jeugdherbergen
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten
vzw	vereniging zonder winstoogmerk